

3/3/03

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 3 juli 2002 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 19 februari 2002 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 februari 2003,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

St.-Monulfus- en Gondulfuskerk, gelegen te

Maasmechelen (Mechelen-aan-de-Maas), Dokter Haubenlaan(M) ;

bekend ten kadaster:

Maasmechelen, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 734C-DEEL.

Wegens de historische en socio-culturele waarde:

- als stadsgezicht:

omgeving van de St.-Monulfus- en Gondulfuskerk, gelegen te

Maasmechelen (Mechelen-aan-de-Maas), Deken Bernardstraat(M) ; Dokter Haubenlaan(M) ;

bekend ten kadaster:

Maasmechelen, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 689H, 692G, 725D, 729D, 732E, 732F, 734C-DEEL, 735P, 735R, 735S, 735T, 813N.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Artistieke waarde van het monument:

De St.-Monulfus- en Gondulfuskerk is ontworpen door Lambert Jaminé, bouwmeester van Maastrichtse origine, die in de 1832 naar Hasselt emigreerde, aan de slag ging als conducteur bij de Limburgse sectie van de *Waterstaat*, later *Ponts et Chaussées*, en het verder schopte tot provinciaal architect. De *Waterstaat* was sinds Willem I bevoegd voor de subsidiëring van kerkrestauraties, wat in een context van Belgisch patriottisme, katholiek réveil en neoklassieke mentaliteit vaak neerkwam op afbraak van oude constructies en vervanging ervan door nieuwbouw. Jaminé, verzekerd van politieke (via zijn broer Laurent-Joseph) en kerkelijke (via de Luikse bisschop van Bommel) steun, wist op die manier verschillende Limburgse nieuwbouwkerken te realiseren. Geremd door eerder beperkte budgetten hanteerde hij vaak een sober neoclassicistisch standaardontwerp. De kerk van Maasmechelen past in een scala gelijkaardige kerken, waartoe onder meer de kerken van St-Alfons in Bommershoven, St.-Remigius in Vucht en deze van Niel-bij-Sint-Truiden kunnen worden gerekend.

Historische waarde van het monument:

De huidige St.-Monulfus- en Gondulfuskerk vervangt een ouder en kleiner kerkgebouw aan de rand van Maasmechelen, dat volgens de midden-19de-eeuwse normen niet meer geschikt was voor de eredienst, en waarvan de restauratie en uitbreiding te duur zouden uitvallen. In 1837, onder impuls van de Luikse bisschop van Bommel, ontwierp architect Lambert Jaminé een grote *passe-partout*-nieuwbouw in neoklassieke stijl, midden in het dorp. Het eerste ontwerp met raming werd opgeniaakt in 1851, waarop de gemeente reeds grote hoeveelheden baksteen bestelde; bezwaren vanwege de Koninklijke Commissie omtrent de omvang van het project werden probleemloos weerlegd en in 1852 konden de werken worden aanbesteed; omstreeks 1856 was het gebouw afgewerkt. Om budgettaire redenen werd het meubilair uit de oude kerk grotendeels gerecupereerd; kleinere toevoegingen volgden naderhand.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde van het monument:

Basilica met driebeukig schip van zes traveeën met ingebouwde westtoren; koorhals van twee traveeën, afgesloten met halfronde absis. Baksteenbouw met kalkstenen plint, hoekkettingen, deur-, raam- en wijzerplaatomlijstingen, het geheel onder leien daken. Westpartij geaccentueerd door toren met rondbogige galmgaten en ingesnoerde naaldspits; centraal rondboogportaal in een rechthoekige omlijsting met pilasters en entablement, bekroond door een driehoekig fronton; daarboven een oculus; zijbeukopgevels met rondboogvormige beeldnissen, links met St.-Monulfus of Gondulfus, rechts met Onze-Lieve-Vrouw-van-Smarten. Zijbeukgevels met rondbogige en getoogde vensters. Interieur met hardstenen zuilen; muren, bogen en gewelven met sierpleisterwerk; gedeeltelijk uit de oude kerk gerecupereerd meubilair (15de tot 18de eeuw), alsook 19de-eeuwse toevoegingen.

Historische en sociaal-culturele waarde van het stadsgezicht:

Zowel de St.-Monulfus- en Gondulfuskerk als de gebouwen in de onmiddellijke omgeving ervan dateren uit de tweede helft van de 19de eeuw en werden in een korte tijdspanne heropgetrokken. De heropbouw van de kerk kadert in een typische nieuwbouwpolitiek, terwijl deze van de omliggende gebouwen het gevolg is van een brand, die in 1856 de meeste gebouwen van de Maasmechelense Dorpsstraat in de as legde. In beide

gevallen waren het echter budgettaire redenen die maakten dat er werd geopteerd voor sobere baksteennieuwbouw met lichte neoklassieke karakteristieken. Bijgevolg is er eerder toevallig een belangrijke visuele eenheid ontstaan die nog in grote trekken bewaard is gebleven.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde van het stadsgezicht:

Rond het plein voor de kerk zijn verschillende bakstenen gebouwen te situeren, elk met eigen architecturale accenten, die aan de 19de-eeuwse standaard een zeker cachet verlenen. Vier panden verdienen een bijzondere vermelding: het hoekhuis Dr. Haubenlaan 32 (1860), de identieke dubbelhuizen Dr. Haubenlaan 71-73 (tweede helft 19de eeuw) en het dubbelhuis Dr. Haubenlaan 78 (1860), alle met min of meer gepronceerde middenrisalieten. De dekenij in de Deken Bernardstraat (1893) is in de bescherming begrepen omdat het gebouw in het gezichtsveld ligt van het kerkplein, en stilistisch bij de uniforme bebouwing aldaar aansluit.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).
- B. Dienen als volume behouden omwille van hun beeldbepalend karakter, de panden :
 - Dr. Haubenlaan 71-73
 - Dr. Haubenlaan 78
 - Deken Bernardstraat : dekenij.

Brussel, 03-03-2003

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN